

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1 Vertrouwen in de rechtspraak

1 maximumscore 2

Taken van de Raad van State zijn:

- De Raad van State adviseert regering en parlement over wetsvoorstellen (en over Algemene Maatregelen van Bestuur). Op grond van deze taak oefent de Raad van State invloed uit op het wetgevend proces. (De regering en het parlement kunnen hun wetsvoorstel naar aanleiding van het advies aanpassen of zelfs intrekken) 1
- De Raad van State spreekt als hoogste bestuursrechter recht bij geschillen tussen burgers en de overheid en overheden onderling 1

2 maximumscore 3

Drie van de volgende functies met uitleg:

- informatiefunctie: de documentaire van Zembla geeft informatie over het overheidsbeleid inzake taakstraffen.
- spreekbuisfunctie: de documentaire van Zembla dient als spreekbuis voor maatschappelijke eisen en wensen om bij zwaardere delicten geen taakstraffen op te leggen.
- commentaar- en opiniefunctie: Zembla uit zich kritisch over de praktijk van het geven van taakstraffen en levert daarmee een bijdrage aan het publieke debat.
- controle- of waakhondfunctie: Zembla stelt tekortkomingen in de praktijk van het strafrecht aan de kaak / bekritiseert de rechterlijke macht.

per juiste functie met toelichting

1

3 maximumscore 2

- de rol als poortwachter of sluiswachter 1
- Voorbeeld van een juiste uitleg is: 1
Poortwachters zoals de media bepalen welke wensen en eisen de landelijke politici bereiken. / Poortwachters kennen prioriteiten toe aan bepaalde politieke problemen. Wensen of problemen waaraan poortwachters geen aandacht besteden, worden doorgaans niet door de overheid behandeld.

Vraag	Antwoord	Scores
4	maximumscore 2 Voorbeeld van een juist antwoord is: Mediatisering betekent dat de media een steeds groter wordende invloed hebben op de samenleving en op het proces van politieke besluitvorming. In de kwestie rondom de taakstraffen is de invloed van Zembla duidelijk herkenbaar. Andere media en politici hebben de boodschap opgepakt en de kwestie heeft geleid tot een nieuw wetsvoorstel.	
5	maximumscore 2 Voorbeeld van een juist antwoord is: <ul style="list-style-type: none"> • Het doel voorkomen van eigenrichting / voorkomen dat burgers het recht in eigen hand nemen • Indien burgers er geen vertrouwen in hebben dat rechters op de juiste wijze rechtspreken, kunnen zij besluiten om het recht in eigen hand te nemen (en zelf verdachten of veroordeelden bestraffen)	1 1
	<i>Opmerking</i> <i>Andere sanctiedoelen (verging, beveiliging, genoegdoening, generale preventie, speciale preventie) kunnen ook goed gerekend worden, wanneer beredeneerd wordt dat als andere sanctiedoelen niet gehaald worden, burgers het recht in eigen hand gaan nemen.</i>	
6	maximumscore 2 Voorbeelden van juiste antwoorden zijn (één van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – De rechterlijke macht is gescheiden van de wetgevende en de uitvoerende macht; het onderliggende principe is dat de andere machten geen invloed uitoefenen op de wijze waarop de rechter zijn taak vervult. Daardoor wordt willekeur bij het gebruik van macht door de overheid voorkomen / worden burgers beschermd tegen te grote overheidsmacht. – Burgers moeten in een rechtsstaat kunnen vertrouwen op een eerlijk proces en neutrale rechterlijke beslissingen. Dit beginsel kan worden gegarandeerd door de scheiding van machten.	
7	maximumscore 3 Voorbeelden van juiste antwoorden zijn (drie van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – De rechters worden voor het leven benoemd (art. 117 lid 1 van de Grondwet). Dus politici kunnen rechters niet ontslaan. – De rechters kunnen alleen door de rechterlijke macht worden ontslagen (art. 117 lid 2 en 3 van de Grondwet). Deze bepaling beperkt de invloed van de politiek. – Legaliteitsbeginsel (artikel 1 Wetboek van Strafrecht). Rechter moet volgens de wet rechtspreken. Dit dwingt hem tot een onafhankelijke opstelling. – De rechter is gebonden aan (te zijner tijd in sommige gevallen minimumstraffen) maximumstraffen. De wens vanuit de samenleving om in bepaalde gevallen strenger te straffen, moet de rechter negeren.	

Vraag	Antwoord	Scores
	<ul style="list-style-type: none"> – Strafprocesrecht (gehele Wetboek van Strafvordering). Om het strafproces eerlijk te laten zijn is de hele procedure van vooronderzoek tot terechtzitting gebonden aan wettelijke voorschriften. De rechter dient zich aan die voorschriften te houden. – Wrakingsrecht (artikel 512 Wetboek van Strafvordering). Rechter kan gewraakt/gediskwalificeerd worden als een partij meent dat de rechter partijdig / niet onafhankelijk is. Dan komt er een andere rechter waardoor de onafhankelijkheid weer wordt hersteld. – Verschoningsrecht (artikel 517 Wetboek van Strafvordering). Als een rechter zelf denkt dat zijn onafhankelijkheid bij een bepaalde zaak in het geding is, kan hij een beroep doen op zijn verschoningsrecht / recht om de zaak niet te behandelen. 	
	per juist antwoord	1
8	maximumscore 2	
	Voorbeeld van een juist antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> • De rationele-keuze-theorie komt overeen met de gedachte dat als iemand een ernstig zeden- of geweldsdelict heeft gepleegd, de taakstraf niet streng genoeg is om de dader af te houden van recidive • De rationele-keuze-theorie houdt in dat mensen bij het plegen van een bepaald misdrijf een afweging maken van kosten en baten, waarbij de baten hoger worden ingeschat. Zouden bij ernstige zeden- of geweldsdelicten zware straffen staan (de kosten), dan zou dit de potentiële daders kunnen afhouden van het plegen van deze delicten 	1 1
9	maximumscore 1	
	In het liberalisme wordt de mens/burger beschouwd als een rationeel handelend wezen. (Het liberalisme gaat uit van het rationalistisch individualisme.) Strenge wetten en straffen zullen mensen afhouden van crimineel gedrag.	
10	maximumscore 3	
	Voorbeeld van een juist antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Het bezwaar is dat de rechter minder rekening kan houden met persoonlijke omstandigheden van de dader • Het wetsvoorstel gaat meer uit van daadstrafrecht. Er wordt voornamelijk gekeken naar de daad. De ernst van de daad is maatgevend voor de op te leggen straf • Daderstrafrecht staat onder druk; nu regelt de wet dat de rechter bij de strafbepaling rekening dient te houden met de persoonlijke omstandigheden van de dader. Deze mogelijkheid wordt beperkt door het nieuwe wetsvoorstel 	1 1 1

Opmerking

Ter onderbouwing: aldus de Raad voor de rechtspraak in advies aan de minister van Justitie, 6/2/2009, Advieswetsvoorsteltaakstraffen0602009.pdf

Vraag	Antwoord	Scores
11	<p>maximumscore 3</p> <ul style="list-style-type: none"> • Absolute theorie • Citaat 1: “Omstandigheden als een moeilijke jeugd, nooit eerder een delict gepleegd, spijt betuigd, die vallen weg.” (regels 13-16 van tekst 4) Uitleg: Hij kijkt net als de theorie vooral naar het delict dat zich heeft voorgedaan, niet zozeer naar de persoon van de dader en de omstandigheden • Citaat 2: “Vergelding is de ondergewaardeerde functie van straffen.” (regels 24-25 van tekst 4) Uitleg: Het gaat Eerdmans, net als de theorie, in de eerste plaats om vergelding; omdat misdään is, moet de straf volgen 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
	<p><i>Opmerking</i> <i>Alleen wanneer de absolute theorie is genoemd, mag aan de citaten met uitleg 1 scorepunt worden toegekend.</i></p>	
12	<p>maximumscore 3</p> <ul style="list-style-type: none"> • Daderenquêtes / zelfrapportage onderzoeken (self report studies) / onderzoek naar plegers van delicten <p>Uitleg</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voorbeelden van juiste antwoorden (één van de volgende): – Daderenquêtes bieden in tegenstelling tot slachtofferenquêtes wel informatie over slachtofferloze criminaliteit zoals fraudezaken, rijden onder invloed, drugs-, wapenbezit- en handel, vernielingen en misdrijven tegen de openbare orde. – Daderenquêtes bieden in tegenstelling tot politiestatistieken wel informatie over delicten die niet zijn geregistreerd (doordat ze niet zijn aangegeven of niet zijn opgespoord), zoals fraudezaken, rijden onder invloed, drugs-, wapenbezit- en handel. 	<p>1</p> <p>2</p>
13	<p>maximumscore 9</p> <p>Voorbeelden van juiste antwoorden zijn (drie van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none"> – Maatschappelijke ontwikkeling: afname sociale controle Theorie: Sociale controletheorie Uitleg: Als de formele controle in de openbare ruimte en de informele controle in bijvoorbeeld buurt en gezin in die periode is afgenomen, is de neiging tot criminaliteit groter geworden. 	

Vraag	Antwoord	Scores
	<ul style="list-style-type: none"> – Maatschappelijke ontwikkeling: afnemende betekenis van het maatschappelijke middenveld (onder andere gezin, school en verenigingen) als gevolg van het proces van individualisering / het zwakker worden van maatschappelijke bindingen / afname van de sociale cohesie Theorie: Bindingstheorie Uitleg: Als relaties/bindingen met ouders, partners en vrienden, op school, in het werk en in vrijetijdsverenigingen in die periode minder zijn geworden, heb je minder te verliezen en is er minder remming om crimineel gedrag te vertonen. – Maatschappelijke ontwikkeling: toename welvaart Theorie: Gelegenheidstheorie Uitleg: Als de welvaart in die periode is toegenomen, is ook het aantal geschikte doelwitten toegenomen waardoor bij de afweging de baten hoger worden ingeschat, met meer crimineel gedrag tot gevolg. – Maatschappelijke ontwikkeling: (toename) werkloosheid / toename ongelijkheid / toename welvaart Theorie: Anomietheorie Uitleg: Deze theorie stelt dat er een discrepantie of botsing ontstaat tussen levensdoelen, die algemeen als zeer nastrevenswaardig worden gezien (bereiken van materiële welvaart, hoge sociale status) en de beschikbare middelen om deze doelen op legitieme en sociaal aanvaardbare wijze te bereiken. Als (groepen) mensen in hun streven naar die levensdoelen worden geblokkeerd - doordat ze bijvoorbeeld werkloos worden vanwege gebrekkige opleiding of discriminatie -, kan die ongelijkheid leiden tot crimineel gedrag om op die manier die materiële doelen wel te bereiken. – Maatschappelijke ontwikkeling: toegenomen alcohol- en drugsgebruik Theorie: Etiketteringstheorie Uitleg: Als in die periode meer mensen alcohol of drugs zijn gaan gebruiken en deze mensen een negatief etiket krijgen opgeplakt ("junk = dief"), dan kunnen die gebruikers de neiging krijgen zich conform het negatieve etiket te gedragen, lees crimineel gedrag te vertonen. – Maatschappelijke ontwikkeling: ontwikkelingen in de verhoudingen tussen autochtonen en allochtonen Theorie: Etiketteringstheorie Uitleg: Als in die periode de verhouding tussen autochtonen en allochtonen is verslechterd, en er negatieve beeldvorming ontstaat over bepaalde bevolkingsgroepen, kan het zijn dat die groepen zich naar het negatieve beeld gaan gedragen, wat kan uitmonden in crimineel gedrag.	

Vraag	Antwoord	Scores
	<p>– Maatschappelijke ontwikkeling: toename van immigratie. Theorie: Subculturele benadering Uitleg: Subculturele benaderingen in de criminologie leggen de nadruk op conflicten tussen de dominante cultuur van de meerderheid en (sub)culturen van groepen die daar geen deel van (willen of kunnen) uitmaken. Door immigratie komen er verschillende niet-westerse allochtone groepen, die niet (volledig) geïntegreerd zijn in de samenleving. Zij krijgen te maken met allerlei interventies van instanties in hun privéleven, onheuse bejegeningen en vooroordelen. Aan de hieruit voortvloeiende gevoelens van machteloosheid en afhankelijkheid op individueel niveau kunnen binnen een collectieve subcultuur, verzet en weerspanning ontstaan. Dit verzet tegen de dominante cultuur kan zich ook uiten in het vertonen van crimineel gedrag.</p> <p><i>Opmerking</i> <i>Ook goed bij toename van immigratie: de etiketteringstheorie of anomietheorie of bindingstheorie.</i></p>	
	per juiste maatschappelijke ontwikkeling en bijbehorende theorie	1
	per uitleg	2